

6de Studie- & Beroepenmarkt Bonaire 2009

Elk jaar moeten leerlingen weer een hele belangrijke keuze maken, namelijk "welke studie moet ik kiezen?" Dit is een zeer belangrijke keuze die de leerling zal moeten maken, maar gelukkig hoeft de leerling dit niet alleen te doen. Ouders, decaan, docenten, mentor, vrienden, websites en scholen kunnen je allemaal helpen in je keuze. Als je je goed voorbereid en de tijd ervoor neemt dan heb je meer kans van slagen in het kiezen van je vervolgopleiding. Samen kunnen we het, en daarom is het motto van de SBM Bonaire 2009 dit jaar:

"Huntu nos por, p'esei ban prepará pa nos futuro!"

De Studie- & Beroepenmarkt Bonaire probeert de leerling te helpen in het maken van deze belangrijke keuze door het samenbrengen van instanties, bedrijven, scholen en leerlingen. Voor het tweede achtereenvolgend jaar mogen wij een SBM Magazine uitbrengen. Op de site www.banboneirubek.com onder het kopje "studenten" kunt u meer artikelen lezen die bij de krant horen. Wij hopen dat u veel leesplezier zult hebben en dat de artikelen jullie zullen inspireren, informeren en helpen bij jullie zoektocht naar de juiste vervolgopleiding.

Commissie SBM Bonaire 2009

Beste bezoeker,

Uw bezoek aan de studie en beroepenmarkt zal niet toevallig zijn. U denkt over uw toekomst in Bonaire, denkt daarbij aan een passend beroep en bent daarom op zoek naar de daarbij passende studie. Door de studie kunt u zich ontwikkelen tot een uitstekende beroepsbeoefenaar en een Bonairiaan waar de gehele gemeenschap trots op mag zijn. Elke studie is een uitdaging, omdat deze u meeneemt op door u niet eerder betreden paden en terreinen. Daarnaast hoort bij elke studie een evaluatie met daaraan gekoppelde gevolgen. Blinkt u uit in de studie, dan zult u dit terug zien in een positieve beoordeling en uw diploma. Goede resultaten geven u toegang tot het door u gekozen beroep, maar geeft ook aan dat u een doorzetter bent en resultaten kunt boeken. U bent immers goed geslaagd. U zult de rest van uw leven daar voordeel aan hebben. Op de studie en beroepenmarkt 2009 zijn er velen die uw zoektocht naar uw studie en uw beroep zullen ondersteunen. Vindt u een passende studie, dan gaat u een succesvolle toekomst tegemoet.

"Huntu nos por, p'esei ban prepará pa nos futuro!"

Gezaghebber mr.dr. Glenn Thodé

Inhoud:

- Een studie kiezen p3
- Horeca p4
- Student aan het woord: Bestuurskunde na Haagse Hogeschool p6
- Interview elektricien/installateur p8
- Stazje na Italia p10
- Handige websites p12
- Student aan het woord: Bachelor of Science mayor Marketing p12
- Interview ziekenverzorgende p14
- Interview advocaat p16
- You can achieve dreams! p18
- Overzicht SBM 2009 p20

JE BENT VAN HARTE WELKOM.

Bij Hogeschool Utrecht kun je kiezen uit ruim 80 opleidingen in negen richtingen. Alle negen goed, maar welke past bij jou?

- Economie & Management
- Communicatie & Journalistiek
- Bouw & Omgeving
- Leefstijl & Gezondheid
- Informatie- & Communicatietechnologie
- Life Sciences & Chemistry
- Maatschappij & Recht
- Onderwijs & Opvoeding
- Techniek & Design

Meer weten?

Kijk voor de opleidingen in Utrecht en Amersfoort op www.bachelors.hu.nl

REDEN GENOEG

HU HOGESCHOOL
UTRECHT

Een opleiding kiezen, dat doe je niet zomaar.....

Je geeft zelf vorm aan je keuzeproces, maar voordat je een studie kiest doorloop je een bepaald proces. Het maken van een goede studiekeuze welke past bij jouw capaciteiten, vaardigheden, interesses en kwaliteiten en wat je ook nog zelfstandig en bewust moet doen is een kunst. Het voltrekken van het proces is per persoon anders, maar het duurt wel een aantal jaren.

Er zijn drie belangrijke ingrediënten te onderscheiden binnen het keuzeproces.

1. Zelfconceptverheldering
2. Horizonverruiming
3. Besluitvorming.

Zelfconceptverheldering:

De visie die iemand van zichzelf heeft.

Wie ben ik? Wat kan ik? Wat wil ik?

Wat voor soort mens ben ik, qua motivatie, interesse, capaciteiten en kwaliteiten? Wat zijn mijn sterke en zwakke kanten?

Het antwoord op deze vragen zal duidelijkheid verschaffen over de persoonlijke, innerlijke aspecten welke doorslaggevend zijn voor het maken van een keuze. Hoe beter het beeld dat je van jezelf hebt, hoe beter je straks kunt kiezen!

Horizonverruiming:

De visie die iemand heeft op de toekomstmogelijkheden.

Welke opleiding kan ik het beste volgen, gelet op mijn motivatie, interesses, capaciteiten en kwaliteiten? Wat voor soort opleiding is het precies; theoretisch of meer praktisch? Bij welke banen kan ik met deze opleiding terecht?

Waar kan ik die opleiding volgen? Wat moet ik allemaal regelen om toegelaten te kunnen worden?

Bij het oriënteren verzamel je informatie over allerlei opleidingen die je na het voortgezet onderwijs zou kunnen gaan volgen, maar ook informatie over studeren in het algemeen. Daarna ga je je verdiepen en zoek je meer specifieke informatie over de opleiding(en) waaruit je een keuze denkt te zullen maken.

Besluitvorming:

De visie die iemand heeft op het maken van keuzes.

Wat vind ik belangrijk? Hoe kan ik dat bereiken?

Hoe groot is mijn intrinsieke motivatie?

Nadat je de opleidingen hebt verkend en je erin hebt verdiept moet je de knoop doorhakken, en sluit je het keuzeproces af. Je ordent alle informatie en ook je ervaringen en kijkt of het opgebouwde beeld klopt met de realiteit. Twijfel je dan nog, ga dan terug naar het begin. Ga de opleiding beter verkennen en verdiep je in de informatie voordat je een definitieve keuze maakt.

In ieder geval heb je jezelf beter leren kennen en beoordelen. Je hebt meer inzicht gekregen in de structuur van opleidingen en beroepen. Het opzoeken van informatie, het verkennen, verwerken ervan en jezelf erin verdiepen heeft ertoe bijgedragen dat je uiteindelijk in staat bent een verantwoorde keuze te maken.

Lilian Paula-Crestian,
Studie- en beroepskeuzeadviseur,
Decaan Scholengemeenschap Bonaire

Interview waitress

Corina Stuart, 37 jaar,
geboren op Curacao.

Corina heeft ETAO gedaan en wilde daarna naar de opleiding voor lerares aan de UNA. Ze was te laat met inschrijven en ging toen bij een groot hotel in de keuken werken. Het volgende schooljaar kon ze wel aan de opleiding beginnen, maar koos ze ervoor om in de horeca (hotel-restaurant-cafe-sector) te blijven. Ze werd serveerster en kreeg de kans om elk kwartaal een week op cursus te gaan om alle aspecten van het vak te leren. Na 5 jaar verhuisde ze naar Bonaire. Ze heeft bij Den Laman en Buddy Dive gewerkt. Corina werkt nu als waitress en supervisor bij cafe/restaurant It rains fishes. Ze werkt 40-48 uur, verdeeld over 5 dagen per week.

Wat vind je leuk aan jouw baan?

Dat je veel mensen leert kennen. Niet alleen allerlei verschillende klanten, maar ook het team van collega's, waarmee je ook vaak na het werk nog wat blijft

drinken of naar de snek gaat. Het is een heel sociaal en gezellig beroep.

Wat vind je het minst leuke?

Als klanten niet aardig, vervelend of heel dronken zijn, maakt dat het werk in de horeca minder leuk.

Kun je goed groeien in jouw werk?

Ja, je begint onderaan, bijvoorbeeld als afwasser en gaat dan steeds een stukje verder. Als je cursussen kan volgen, kun je jezelf weer verbeteren. Door veel moeite in het werk te stoppen en vertrouwen van je werkgever te winnen, kan je ook gevraagd worden om supervisor te worden. Als supervisor help je de manager en zorg je dat alles op de werkvloer goed en gestructureerd verloopt. Het is leuk om te groeien in je werk. De ingrediënten voor succes als supervisor zijn volgens mij hard werken, steeds aardig en rustig blijven en alleen streng zijn als het echt nodig is.

Heb je tips voor de jeugd die in de horeca willen gaan werken?

- volg de juiste lessen op school en als het kan daarna ook nog cursussen
- begin bij een klein bedrijf en ga daarna steeds een stap verder
- bedenk dat je wel vaak 's avonds en op feestdagen moet werken in deze sector!

GET STARTED!

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

VRAAG DE GRATIS
OPLEIDINGENBROCHURE AAN
eur.nl/scholieren/brochure

Erasmus
ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Bo Banko Amigu ta inbertí den futuro.

“Pa mas ku 45 aña, MCB Bonaire ta forma un parti klave di e komunidad Boneriano. Komo partner den un desaroyo sano, nos ta inbertí konstantemente den e rekurso mas importante di nos isla: Nos hendenan. Ora Bo skohe pa un karera serka nos, Bo por ta sigurá di un doño di trabou ku tin Bo adelanto personal na pechu. Ta pesey nos ta forma un Tim Ekstra-ordinario”

MCB

MADURO & CURIEL'S BANK (BONAIRE) N.V.
www.mcbbonaire.com

*Un Tim, Un Kompromiso,
Bo Banko Amigu - úniko!*

Kaya L.D. Gerharts 1 - Bonaire, Netherlands Antilles - Tel (599) 715-5536 - Email hrd@mcbbonaire.com

Water- & Energiebedrijf
Bonaire N.V.

“BOUWEN AAN JE TOEKOMST”

Het WEB N.V. heeft grote ambities om zich te onderscheiden als duurzaam energiebedrijf binnen de energiesector. Voor het realiseren van deze ambities is het WEB N.V. ervan overtuigd dat de organisatie en de medewerkers zich continu moeten blijven ontwikkelen.

De ontwikkeling van medewerkers is van doorslaggevend belang voor het succes van het bedrijf.

In het kader van functioneren biedt het bedrijf de mogelijkheid om samen met het bedrijf mee te groeien door het creëren van omstandigheden waarin werknemers in alle levensfasen hun kwaliteiten en capaciteiten optimaal kunnen inzetten. Begrippen als betrouwbaarheid, hoge maatschappelijke betrokkenheid, verantwoord ondernemend vermogen, veiligheid en professionaliteit zijn eerder gewoonte dan uitzondering. Het WEB NV heeft als uiteindelijke doel dat medewerkers met passie de beste prestatie neerzetten.

Voor meer informatie:

Telefoon: 715-8244

Fax: 717-8756

e-mail: web@web.an

Kaya Carlos A. Nicolaas 3

Kralendijk, Bonaire N.A.

Lesá kon Christopher Frans a prepará su mes pa skohe su estudio Bestuurskunde na Haagse Hogeschool

Faktornan importante

Mi a realisá mi mes ku hopi di mi amigu/anan ta skohe un estudio komun. Esta un estudio ku hopi otro hende ta studia i esei ta nifiká ku den futuro nos lo bai tin un 'overschot' den sierto ramonan. Na e momentu ei, tabatin otro faktornan ku a hunga un ròl pa mi a yega na mi eskoho. E faktornan aki ta: (1) mi kier studia algu ku niun otro hende no a studia ahinda p'é, (2) un estudio di kual ora mi regresa Boneiru, mi por bai traha sin niun problema, (3) un estudio ku mi por traha tur kaminda, (4) un estudio ku despues ora mi kuminsa traha ta paga bon i (5) un estudio ku mi gusta i ta pas ku mi hobby i deseonan.

Ta parse difisil pa haña un estudio asina, pero dor di buska i sa kiko mi ke i kiko mi no ke, a hasi e buskeda mas fasil. Durante mi infansia i hubentut, semper mi kier a bai studia sea pa dòkter, 'economí', 'botanicus', wes, dirèktùr di banko òf politikologia. A lo larga e gana di bira dòkter, 'economí' i 'botanicus' a kita komo ku mi no tabata gusta biología i e futuro di un 'botanicus' na Bonaire no ta pinta masha positivo. Mi a bai buska informashon riba internèt tokante e posibilidat pa studia lei, 'bankwezen' i òf politikologia. Pa mi gran sorpresa tur tres estudio ta un estudio universitario i tin posibilidat pa studia esaki tambe riba HBO-niveau. Banda di esei, mi tabatin hopi kombersashon i konsultashon ku mi mama tokante di loke mi ke bira pero tambe ku otro miembro di famia, amigu/anan i konosinan.

Marshe di Estudio

Na momentu di skohe, mi a skohe pa bai studia lei na UNA. Lastimamente mi a

'druip' e aña eskolar ei. Den sèptèmber 2005, despues di un biahe pa Fransia (representa Antias Hulandes na UNESCO), mi a disidi ku mi ke bai studia na Hulanda. E temporada ei tabata preparashon pa eleksion na Bonaire i mi a disidi di bai studia pa politikologia. E eskoho aki no a bini solamente di e temporada di preparashon pa eleksion pero tambe pa e echo ku tres partido a uni i bira unu den un eleksion. Tur e desaroyo aki a lanta mi interes aun mas pa bai studia politikologia manteniendo e estudio pa 'bankwezen' komo esun di dos opshon.

Na novèmber tabatin un marshe di estudio na Kompleho Deportivo (kaya Amsterdam). Ei nan tabatin diferente skol di Hulanda presente pa duna informashon. Nan tur a bisa mi ku si mi ke studia politikologia, mi mester bai universidat. Si kier studia 'bankwezen', mi por hasi esaki riba HBO niveau siguiendo e estudio di 'Financial Service Management'. E ultimo stènt ku mi a pasa na dje ta esun di Hogeschool Inholland. Nan a bisa mi ku si mi ke studia politikologia, mi por wèl studia 'Bestuurskunde/Overheidsmanagement' riba HBO i despues 'stroom door' pa politikologia riba nivel universitario.

Beroepskeuze test

Despues di e informashon risibí aki, mi a bai sigui buska mas informashon riba internèt i tambe wèpsaitnan ku tin di haber ku e estudio aki. Mi a lesa ku ora mi kaba studia e estudio aki, kiko tur bo lo por traha, ki funshonnan bo por bai traha i kua otro estudio mi por 'stroom in'. Mi por a lesa ku mi por hasi 'Bestuurskunde', 'Politologie', 'Management Studies', 'Juridisch

Bestuurswetenschappen' i hopi mas. A lo largo, bo ta lesa tambe kua ta e skolnan ku ta duna e estudio aki na Hulanda i bo por lesa nan 'curriculum'. Esun di Haagse Hogeschool a pas mas na mi idea- i deseonan. Ora mi a yega Hulanda, ahinda mi tabata duda entre 'Bestuurskunde' i 'Financial Service Management'. Mi a bai traha un 'beroepskeuze test' na skol i pa segurá mi mes. Den kaso ku no ta loke bo tabata ke, nan ta konseha bo e momentu ei, kua estudio ta mas miho pa bo hasi. Danki na Dios, ku e resultado di e tèst aki a duna mi di konosé ku 'Bestuurskunde' mes ta e bon eskoho.

Frasenan pa gana bo atenshon

Mi por bisa ku mi ta hopi kontentu loke mi a studia i alabes mi ta hopi positivo tokante di mi estudio. Na Haagse Hogeschool bo ta haña guia di dosentenan, basta ku bo ke. Dosentenan ta kompronde bo, ku bo ta bini di otro país ku bo mester di èkstra atenshon. Na mi estudio bo tin e posibilidat pa haña èkstra mei ora durante un tentamen, yudansa ku bo hulandes i hopi mas. Pero tur esaki ta basta ku bo mes ke i basta bo pone bo mentor na altura di bo situashon i e yudansa ku bo ke risibí. E estudio a lo largo no a kuadra ku loke mi a lesa den nan foyekto i pensa tokante dje. Komo ku ora mi a lesa, mi a pensa ku e lo ta un estudio kaminda bo ta siña goberná un país, kon pa bo ta un politiko profesional èts. Al kontrario, mi a siña kon bo mester maneha un ministerio, un team, un negoshi, un departamentu. Tur esaki nan a hasi'é riba un nivel di 'Bedrijfskunde' pero ku un toke gubermental. Bo ta ser 'opgeleid' riba shete diferente disiplina. Ta importante pa bo realisá bo mes, ku loke bo lesa tokante di e estudio, mayoria biaha, no ta loke bo ta yega haña. Ta djis algun frase i algun kos ku bo ta haña, bo ta lesa tokante di dje. Nan ta pone frasenan pa asina gana bo atenshon pa studia serka nan.

Di 140 pa 30 studiante

Nos a kuminsa ku 140 studiante na sèptèmber i pa desèmber nos tabatin 80 studiante i na fin di e promé aña eskolar, nos tabatin 50 studiante i awor nos tin maksimal 30 studiante. Esaki tin di haber ku hopi studiante ku a skohe pa e estudio aki, a kai afó kaba na e promé tentamen, otro no a hal sufisiente punto pa bai over i tin ku a bai universidat. Na novèmber bo ta traha bo promé tentamen. No spanta si tur kos ta 'onvoldoende'. Esaki ta algu normal komo ku bo ta kustumá ku e manera di studia i traha tentamen riba HBO. P'esei bo tin herkansing i bo por drecha bo puntonan. Sòru pa bo hal bo lèsnan den e periodo pa evita ku despues bo mester traha nan di nobo. E por stroba bo. Pensa tambe maneranan kon pa siña bo lèsnan mas fasil. Kada hende ta otro pero importante ta pa bo sá kon bo ta prepará bo mes pa un tentamen

i hopi biaha bo tin ku keda usa e konosementu ei pa tur sobra di lès ku lo bai tin. Durante di lès, e dosente ta spera di bo, ku bo a lesa e materia. Bo ta yega sinta na bo mesa i skucha e dosente papia. Ta abo mes tin ku hasi anotashon. E dosente no ta warda riba bo pa bo kaba anotá tur loke bo kier anota.

Sa kiko bo ke i sea proaktivo

Si awoki mi mester bolbe hasi un eskohe pa bai studia, lo mi bolbe hasi'é manera mi a hasi'é. Dor di sa kiko mi ke i sea proaktivo i bai buska informashon tokante di tur loke mi ke studia i informashon tokante di e estudio. Lo mi no buska solamente na un skol pero na mas skol i konsulta esaki tambe ku mi 'decaan' na skol i mayor-/famianan. Tin biaha bo ta skohe algu pero hendenan den bo 'omgeving' konose bo i sa kiko lo pas serka bo. Ora bo yega asina leu di tin tur e informashon, pensa pa bo mes i pone riba papel kon bo ke pa bo karera kana. Ku otro palabra, kon bo por traha un plan pa tur bo deseonan di estudio ser realisá. Importante ta pa bo pone prioridat i skohe kua ta bai promé ku e otro. Sòru pa bo skohe un estudio ku ta un senegria di bo deseonan. Por ehèmpel: mi a skohe bestuurskunde/overheidsmanagement i despues juridisch bestuurswetenschappen. Esaki ta un sener-

gia di mi dese pa studia lei, politiekologia i maneho. Mi kier a rekòrda ku bo mester ta hopi independiente (zelfstandig) pa hasi i regla bo kosnan. Fineb tei, pero pa duna bo e beka i no spera ku nan lo tin informashon tokante di estudionan pa bo.

Bo estudio ta un instrumento pa bo futuro

Terminando mi kier a djis bisa bo, si bo sá kiko bo ke i unda bo ke bai, lo bo logré sin niun problema. Si skol ta bo prioridat, mi

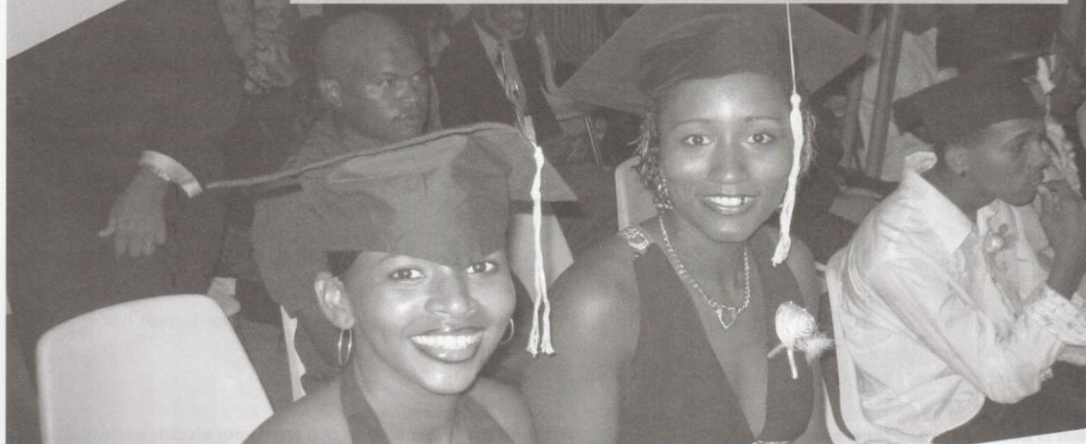
ta sigur ku bo lo haña bo diploma. Laga skol/bo estudio ta un instrumento pa bo futuro i no un meta ku bo tin ku logra. Paso despues di bo estudio, tin hopi mas kos ku bo lo ke logra. No kuminsa ku droga òf sigaria i si bo ta bebe, bebe ku midí. Alkohol tin basta influensha riba bo manera di studia. Loke bo ta risibi fin di luna komo bo 'studiefinanciering' ta nèt loke bo por pasa luna ku ne. Biba segun bo entreda ku bo tin i no segun bo plaser si no, bo ta haña bo den debe. Sea responsabel i ai un dia nos lo topa na Hulanda: sea na Dia di Bonaire, Dia di Rincon òf na kualke otro okashon.

FORMA

Formashon Ta Bo Futuro

Edukashon pa Adulto

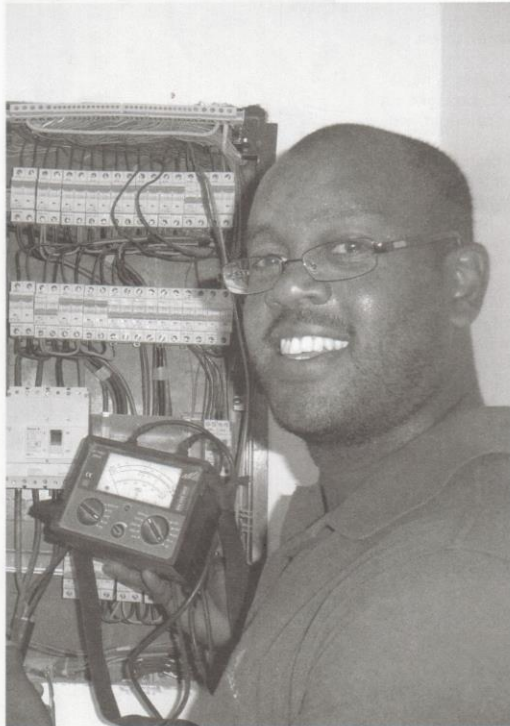

“FORMA ta ofresé diferente enseñansa riba nivel básiko, trayekto di preparashon pa trabou i kursonan kòrtiku riba nivel di MBO i HBO”

Fundashon FORMA – Kaya Korona 13 – Tel: 7176949
Fax: 7176940 – e-mail: info@telbonet.an
www.fundashonforma.com

- Asistente di Horeca
- Asistente di Konstruksion
- Financial Assistant (BKB & BKC)
- Customer Care (Bon Servisio)
- Sociaal Vormingsplicht (SVP)
- Alfabetisashon (lesa i kirbi)
- Naturalisashon
- Tur Idiomanan pa ekstrahero i lokal
- Elektrishèn (nivel 1 i 2)

Interview elektricien/installateur

Ali Oleana, 38 jaar, geboren op Bonaire.

Ali heeft op Bonaire eerst PBL/PKL gedaan en daarna eerst op Aruba TKL (T-stroom) en vervolgens in Nederland (MTS) verder geleerd. Hij wilde eigenlijk elektronica studeren op de MTS, maar is bij installatietechniek terecht gekomen. Nu is hij wel fijn breed opgeleid, want de electro-snufjes leerde hij later toch in de praktijk. In Nederland heeft Ali o.a. jaren bij de NS gewerkt aan de elektriciteit van de spoorwegen, vooral met de seinen van de spoorbanen. Sinds vier jaar woont hij weer op Bonaire en werkt hij 6 dagen per week bij het bedrijf van zijn broer Eric: IBO. Dit installatiebedrijf heeft een goede naam op het eiland.

Wat is het leukste aan jouw baan?

Dat het werk elke dag anders is. Je werkt ook steeds op een andere plek. Soms is dat een bouwplaats waar je leidingen voor een woonhuis klaarlegt voordat de vloer erop gestort wordt, soms ben je op een school waar computernetwerkkabels aangelegd moeten worden en een andere keer werk je op een kantoor waar de stoppenkast veranderd moet worden. Ook kan je ineens weggeroepen worden voor een spoedklus: bijvoorbeeld dat er bij een hotel ineens een paar airco's niet werken. Dat moet direct opgelost

worden en dan ga ik of mijn collega er snel even op af (soms zelfs midden in de nacht!). Zo weet je eigenlijk nooit precies van tevoren wat je gaat doen en die afwisseling maakt het werk heel leuk.

Wat is het minst leuke aan je baan?

Dat het maken van planningen op Bonaire niet altijd goed gaat. Zo kan het voorkomen dat een vloer al gestort is, terwijl we eerst de buizen hadden willen leggen. Dan moet er extra werk verricht worden, zoals het hakken in de vloer om er weer bij te kunnen. Met betere afspraken en planning, kan ik mijn werk gemakkelijker, beter en mooier doen.

Wat wist je van tevoren niet over dit werk?

Dat je de hele tijd blijft leren. Het is absoluut niet zo dat je je diploma haalt en dan 40 jaar hetzelfde trucje gaat doen. Het werk blijft leuk omdat je steeds weer andere dingen doet en nieuwe dingen leert. De techniek blijft veranderen; er komen bijvoorbeeld steeds nieuwe soorten stoppenkasten en snellere internetkabels op de markt. Hoe ik met deze nieuwe dingen moet werken, leer ik van collega's of experts uit het buitenland.

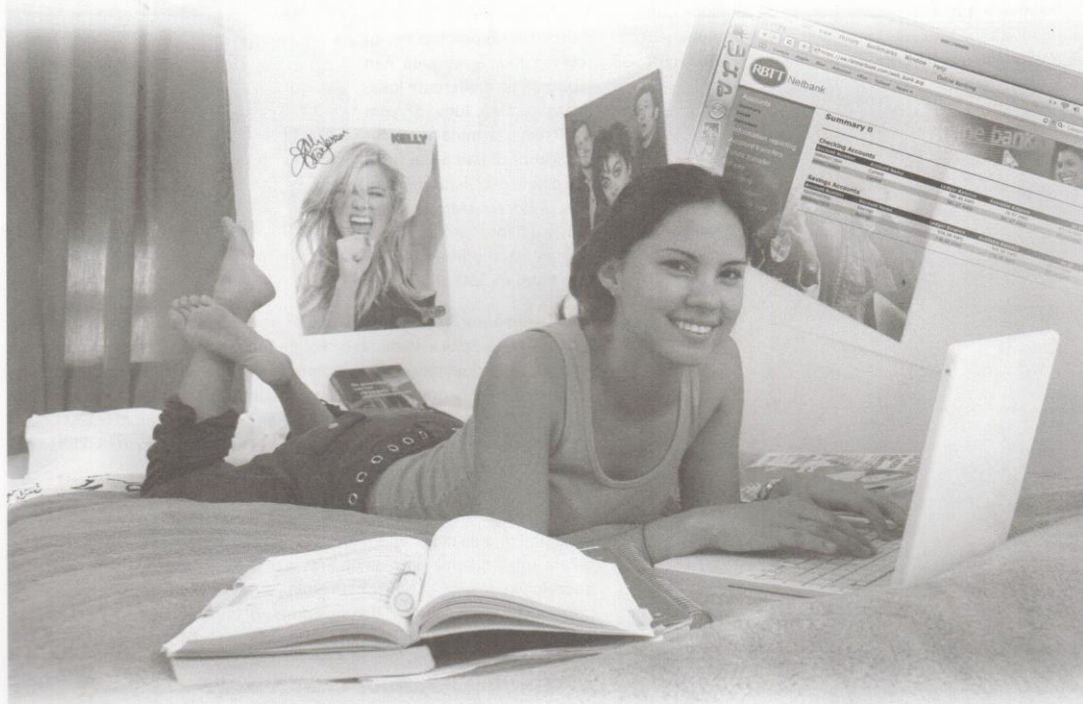
Bonaire versus Nederland?

Op Bonaire is het werk veel veelzijdiger en daarom erg leuk. In Nederland kun je een goede opleiding krijgen, maar het werk is vaak erg specialistisch: je doet de hele tijd hetzelfde taakje. Hier op het eiland werk je in de installatie aan het hele project: dus van hakken in de muur tot heel precies electrawerk. Wel denk ik dat het voor jongeren erg belangrijk is om de horizon te verbreden. Ik had mijn tijd in Nederland voor geen goud willen missen. Als ik de Jackpot win, dan zou ik alle jongeren van Bonaire een ticket naar het buitenland geven, voor een opleiding en om 5 jaar werkervaring op te doen. Niet alleen bijzonder goed voor je latere werk, maar ook voor je hele persoon!

Tips van Ali:

- Als het je wat lijkt, ga dan leren voor electricien/installateur. Er is op Bonaire veel behoefte aan goede vakmensen in de installatietechniek of electrotechniek!!
- Als je net begint met werken (of een stage), stel je dan beleefd en open op. Stel veel vragen en denk niet te snel dat je het beter weet. Zo zullen mensen je prettig en leergierig vinden en je sneller dingen willen leren.
- Doe enkele jaren ervaring op buiten Bonaire! Dat kan op een van de andere eilanden zijn, maar liefst nog in Nederland of Amerika.

Bo propio pakete bankario

Komo estudiante bo ta haña mas i mas neseditan finansiero. Bo mester kumpra entre otro bo bukinan i komputera pa bo estudio. Tambe bo lo kier divertí ku bo amiganan.

RBTT Bank ta ofrese bo e solushon perfekto pa siña maneha bo sèn den un manera responsabel: E pakete bankario pa estudiante

E pakete aki ta ensera:

- Kuenta koriente
- Tarheta di ATM (ku por husa unda tin logo di Maestro òf Cirrus)
- Aksesu na RBTT Netbank
- Otro opshonnan manera tarheta di kredito òf kuenta di spar

Pa studiantenan menor di 18 aña, mayornan mester firma huntu of mester firma e dokumento "Toestemming minderjarige".

Prepará pa bo futuro!

RBTT BANK

imagine MORE for yourself.

FORMA: SBO HORECA STAZJE NA ITALIA

Den e luna di novèmber 2008 nos di FORMA a risibí e grato invitashon pa por a bai ku un grupo di studiante pa hasi un periodo di stazje na Italia. Esaki a drenta komo un sorpresa grandi pa nos komo ku ta awor numa e di dos aña ku FORMA ta dunando e estudio di SBO Horeca pa alumnonan adulto ku ya a pasa un trayekto básiko na FORMA i tambe adultonan ku tin mas ku un aña sin trabou.

Normalmente tur aña e komishon yama Bonaire Culinary Foundation formá pa Sra. Sara Matera, Sr. Moreno Binelli i sr. Ruud Vermeulen ta hasi posibel pa un grupo di hóben di SGB

por bai hasi un stazje na Italia. E aña aki e grupo di SGB no por E stazje a tuma lugá den luna di mart 2009. E studiantenan a kore stazje pa un periodo di tres siman na un skol di Horeca den e region di Modena, Emilia Romagna na Italia. Pa e hopi di e alumnonan esaki tabata e promé biaha ku nan a hasi un biahe di tal magnitud. Huntu ku e 10 studiantenan ku a hasi e biahe tabatin mi mes persona komo kordinadó di e estudio, sr. Ezzard Semeleer nan dosente di panaderia i tambe sr. Miguel Saragoza (Poppy), un ex-studiante di SGB ku a sirbi komo traduktor pa e alumnonan.

E dianan tabata hopi intensivo. E lèsnan tabata kuminsá mainta 8or i kaba te 8or di anochi. Durante di e stazje e alumnonan por a gosa di diferente bishita na patrimonionan kultural di e pais. Tambe e studiantenan ta siña konosé produktonan renombrá di e region di Emilia Romana. Nan a bishitá e fábrica di mas grandi di keshi Parmesan i tambe a bishita e suidat di Bologna i un palasio antaño na e pueblo di Dozza.

E konosementu ku e hóbenan aki ta atkerí den e 3 siman

di stazje aki ta di un balor inkomparabel pa nan mes persona i tambe pa e mundu kulinario Boneriano en general. E hóbenan aki promé ku nan a sali pa Italia ya a kuminsá un periodo di stazje na diferente estableimentu den Horeca na Boneiru. Na momentu di nan regreso nan a reanudá nan labornan na e diferente lokalidatnan. Den luna di yüni 2009 nan a terminá nan estudio i hopi di nan a bai fortifiká e base di trahadónan den área di Horeca i tambe tin algun estudiante ku a bai sigui ku nan estudio riba un nivel mas haltu na SBO di SGB.

E estudiante a wòrdu alogá na e skol di Horeca Nazareno na Carpi, un pueblo den e área di Emilia Romana. E skol ta sumamente famoso pa su kalidat haltu di e arte kulinario i gastronómiko i ta duna preparashon na studiantenan di diferente orígen di Europa pero tambe di paisnan lehamo manera por ehèmpel Brasil i Cuba. E delaster siman e studiantenan di FORMA tabatin un tarea speshal kaminda nan mester a prepará un lùneh eksklusivo pa e spònsernan na Italia ku a hasi e proyekto aki posibel.

E menú tabata un produkto di nan propio imaginashon i nan a prepará esaki bou di guia di señores Miguel Saragoza i Ezzard Semeleer. E menú tabata konsistí komo entrada un krokèt di piská den sous krioyo, sigui pa ravioli ku reyno di pastechi di galiña. Komo e plato prinsipal nan a presentá funchi ku karikari den un adorno di banana hasá. Nan a kulminá e menú ku fantasia di un delisioso bolo di preimu. E totalidat ku un sabor i presentashon ekxelente.

Na final di e lùneh e studiantenan tur a risibí nan sertifikado di mérito pa nan trabou hasí den e tres simannan aki serka diputado di enseñansa di e region di Emilia Romagna.

Soraida Mensche

BDC Online 24/7

Gemakkelijk en praktisch!

BDC Online is gemakkelijk en praktisch en biedt mogelijkheden, variërend van inzage in rekeningen tot het doen van transacties.

BDC Online 24 uur per dag, 7 dagen in de week tot uw beschikking voor:

- Controle van transacties
- Saldo informatie
- Lokale en international geldtransacties
- Afdrukken van statements op elk gewenst moment

Toegang tot BDC Online is mogelijk met de speciale 'token' van Banco di Caribe. Deze 'token' voldoet aan de veiligheidsvoorschriften van de Bank van de Nederlandse Antillen die nodig zijn voor het doen van online transacties. Ook online kunt u dus bij ons veilig bankieren.

Kom langs bij ons filiaal aan de Kaya Grandi 22 en vraag uw BDC Online aan, van maandag tot en met vrijdag, tussen 8.00 uur 's ochtends en 4 uur 's middags. U kunt voor meer informatie ook bellen naar tel. 717 - 7595.

BANCO DI CARIBE

HANDIGE WEBSITES MET BETREKKING TOT STUDIE(KEUZE)

Antillen

www.fineb.org

Hier staat informatie over studiefinancieringsmogelijkheden voor Boneriaanse studenten.

www.una.an

Biedt een studiekeuzetest aan en informatie over de studiemogelijkheden aan de UNA.

www.ssc.an

Hier staat alle informatie die je nodig hebt als je een keuze gemaakt hebt, wilt inschrijven en een beurs wilt aanvragen op Curacao.

Nederland

www.ib-groep.nl

Alle informatie over (aanvragen van) studiefinanciering in Nederland.

www.keuzegids.org

Keuzegids van MBO tot HBO tot masters. Vergelijkt per vak de kwaliteit van de scholen. Alle studierichtingen van de verschillende instellingen worden beschreven.

www.kiesjstudie.nl

Hier kun je een test maken en daarbij is er veel informatie over hogescholen, masters, bachelors. Onder de tab "studiekeuzehulp" staat een handig stappenplan dat bestaat uit oriënteren, verkennen, verdiepen, en de knoop doorhakken. Bij elke stap staan er eenvoudige tips en vragen.

www.lerenwerken.nl

Deze site biedt uitgebreide informatie over het MBO voor mensen die van het VMBO of MBO komen. Met opleidingen, studiekeuzetesten, beroepen, etc.

www.skolarz.nl

Beelden van een beroep worden steeds diffuser, daarnaast is het aantal opleidingen sterk toegenomen. Een jongere die naar een HBO of WO opleiding wil doorstromen kan kiezen uit meer dan 2500 opleidingen.

Bij Skolarz kan je een coach vinden die je bij het kiezen kan helpen. Skolarz brengt je in contact met andere jongeren met dezelfde vragen rond opleiding, werk en interesses.

www.studiekeuze123.nl

Staat een heleboel informatie over opleidingen op verschillende niveau's, studie steden en carrièremogelijkheden. Daarnaast kun je een invuloefening doen wat je zal helpen bij het maken van een keuze.

www.qompas.nl

Overzicht van opleidingen op hogescholen en universiteiten met mogelijkheid om deze te vergelijken. Met een studiekeuzetest en interesstest.

Amerika

www.studyusa.com

Studeren in de Verenigde Staten. Deze site heeft veel informatie over het onderwijssysteem in Amerika, soorten opleidingen, toelating en financiering.

Latijns Amerika

www.unibe.edu.do

Informatie over Universiteit in de Dominicaanse Republiek

www.unibe.edu.com

Informatie over Universiteiten in Latijns Amerika

www.uwi.edu

Informatie over diverse universiteiten in het Caraïbisch gebied.

www.internationaleducationmedia.com/caribbean

Informatie over universiteiten, college, scholen en onderwijs in het Caribisch gebied

www.caribinfo.com/school.html

Informatie over universiteiten in het Caribisch gebied

www.caribbeannews.com/hot/educations/html

Informatie over universiteiten in het Caribisch gebied

Hi Peeps

4 año pasa mi a kaba mi HAVO na SGB, E tempu ei un hóben di 17 año ku mester a tuma e desishon kiko ta next step. Mi tabatin diferente plan, pero despues ku Universidat Nashonal di Antia (UNA) a bin duna Informashon na SGB mi a tuma e desishon pa bai studia na Kòrsou (na UNA). Un di e motibu pa kual mi a skohe pa studia na Kòrsou ta, e ta serka di kas pues mi por bin kas regular. Na final di año eskolar pasa mi a finalisá mi estudio komo Bachelor of Science mayor Marketing.

Mi a slag de BESTE den Business Administor (Marketing ta un parti di Business Administor). Tur esaki tabata posibel ku ayudo di Dios Tata, mi mayornan, mi ruman i tur mi famia i friends nan. Un konseho pa tur hóben nan ku ta bai sigui studia: pone bo estudio na promé lugá. Si bo tin proyekto di skol òf kiko ku ta pa kaba, kaba nan promé kaba bo por hasi algu fun. Traha ku planning. Nunka no warda kos pa último ora, kuminsá for di trempan riba bo proyekto nan. Have hopi fun durante bo temporada komo studiante paso e ta un temporada echt hopi dushi. Have fun pero na midi. Succes!!!

X-x-x-X Reinisha Molina Bsc. X-x-x-X

Eerste Hulp Bij Studiekeuze

En tweede. En derde...

Weet je nog niet welke opleiding bij je past?
Kom dan naar de beroepenbeurs voor studenten
in Bonaire of doe de studiekeuzetest op
www.INHolland.nl/studiekeuzetest

Kijk voor een overzicht van alle opleidingen op
www.INHolland.nl/opleidingen

Hogeschool **INHOLLAND** Den Haag

BRENGT JE OP IDEEËN

Interview Ziekenverzorgende

Renate Cordelia, 25 jaar, geboren op Bonaire

Renate heeft op Bonaire de Mavo gedaan en daarna 3,5 jaar in Nederland gewoond. Daar werkte ze in de bejaardenzorg en rondde de opleiding tot Bejaardenverzorgende af. Ze wilde altijd al graag werk waarbij je voor mensen kan zorgen. Terug op Bonaire heeft Renate in het ziekenhuis de driejarige opleiding tot ziekenverzorgende gedaan (MBO niv.3). Daarbij ging ze elke maand 1 week naar school en 3 weken werken in de praktijk. Met veel plezier werkt ze nu bij Fundashon Mariadal. Volgend jaar gaat ze de opleiding tot Verpleegkundige (MBO niv.4) doen. Ondanks dat Renate haar eerste kindje al op haar 17e kreeg, heeft ze steeds gewerkt en maakt ze haar ambities waar door steeds verder te studeren. Haar uiteindelijke doel is een specialisatie tot kinderverpleegkundige of psychiatrisch verpleegkundige.

Wat is het leukste aan jouw werk?

Dat je veel moet communiceren. Ik vind het leuk om mensen te helpen. Daarvoor moet je problemen aan horen, geduld hebben, motiveren. Soms worden zieke mensen bijvoorbeeld somber en

hopeloos. Ik ben er goed in om hen dan de goede dingen van het leven voor te houden en ze te helpen wat lichter en vrolijker te denken.

Het minst leuke is...

Ik kan bijna niets verzinnen: ik vind het super leuk werk!! Okay, dan, het werken in ploegendienst is weleens vervelend. Er moeten in het ziekenhuis natuurlijk elke dag op elk uur ziekenverzorgenden zijn. Dat betekent dat ik maar 1 weekend per maand helemaal vrij ben en de rest van de tijd ook regelmatig 's nachts, op feestdagen en in het weekend moet werken.

Ben je niet bang voor naalden?

Haha, nee. Iedereen denkt dat een zuster de hele dag spuiten geeft en pillen uitdeelt. Nou dat is maar een klein gedeelte van het werk. Ik help ook mensen met wassen, aankleden, eten en ik voer bepaalde controles uit. Ook maak ik een praatje met een patiënt die lang moet blijven of bespreek de situatie met bezorgde familie. In de bejaardenzorg moest ik zelfs activiteiten verzinnen en spelletjes doen met de mensen. Daarnaast is er natuurlijk teamoverleg en moeten we in een dossier opschrijven hoe het met de patiënt gaat.

Wat voor eigenschappen moet een ziekenverzorgende hebben?

Hij of zij moet verantwoordelijkheidsgevoel hebben. Je zorgt voor mensen die zwak zijn, dus je moet je werk serieus nemen. Het is ook belangrijk om niet bang te zijn voor feedback. Als een collega vertelt dat je iets niet goed hebt gedaan, moet je niet beledigd zijn. Het is juist een kans om te leren en je werk nog veel beter te doen. Een laatste punt is dat je je goed moet kunnen inleven in de patiënt. Het is belangrijk om veel geduld te hebben en goed te luisteren naar de angsten, gevoelens en wensen van patiënten. Zo kun je de patiënt geruststellen en beter helpen genezen.

Tips van Renate

- Er zijn veel jonge mensen nodig in de zorg op Bonaire. Grijp je kans voor dit mooie beroep!
- Stel je leven niet uit als je jong kind en krijgt. Je bent een leukere moeder als je fijn werk hebt of een veelbelovende opleiding volgt. Bovendien kan je je kinderen zo een betere toekomst bieden.
- Als je een doel wil bereiken, moet je niets in de weg laten staan. Wees een doorzetter!

HIGH-SPEED INTERNET ACCESS

>Check your m@il, surf the Web,
chat with Loved Ones, get Directions,
shop Online, find Restaurants or
Hotels, and more a few clicks away...

Your signal to the world

SURF.IT

Via het GLR biedt Flamingo Communications eventueel een stageplek aan.

Interview Advocaat

Reagan Celestijn, 28 jaar, geboren op Bonaire.

Reagan heeft de lagere school en vwo gedaan op Curacao en is toen naar Nederland, gegaan om Rechten (richting civielrecht) te studeren in Leiden. Hij werkt nu al bijna vier jaar bij VanEps Kunneman VanDoorne dat een groot kantoor op Curacao heeft. Om de andere week werkt Reagan een aantal dagen op het kantoor van dit bedrijf op Bonaire. Hij heeft zich gespecialiseerd in 'corporate law' (ondernemingsrecht, dus alles dat met rechten en bedrijven te maken heeft).

Wat is het leukste aan jouw baan?

Om mensen te helpen. Dat klinkt cliché, maar dat is wel iets waar ik veel voldoening uit kan halen. Ook managers van een groot bedrijf kunnen behoorlijk in paniek bij je aankloppen omdat ze niet precies weten hoe ze het beste iets moeten aanpakken. Als jij dan met je kennis van het rechtssysteem, je ervaring en logisch nadenken, die knoop voor hen kan ontrafelen en hen met een goed advies gerust kan stellen, geeft je dat wel een goed gevoel.

Ook is het leuk dat je steeds weer in andere onderwerpen moet duiken, want de ene keer gaat de vraag over een grote deal in de bankenwereld en de andere keer gaat het over een familie die een private foundation wil oprichten om hun nalatenschap goed te regelen.

Het minst leuke aan de baan?

De enorme tijdsdruk waaronder je soms moet werken. Er zijn cliënten die willen dat je dingen heel snel, soms binnen een paar uur, moet aanleveren. Maar er staat voor die klant ook zoveel op het spel dat je wel perfect werk moet afleveren. Een fout kan hier grote gevolgen hebben. En jij hebt ook nog ander werk liggen, waardoor je dan tot 's avonds door moet werken om alles goed te doen. Stress! Gelukkig geldt dit niet voor alle zaken en heb je na een paar jaar ook veel aan je eerdere ervaring en kan je bovendien een deel van het werk delegeren aan jongere collega's.

Wat is het grootste misverstand over het beroep advocaat?

Meestal denken mensen alleen aan strafrecht (misdadigers berechten/verdedigen) of dat je als advocaat elke dag in een toga (die zwarte jurk met een wit lapje aan de voorkant) in de rechtszaal staat. Terwijl dit voor de meeste advocaten niet klopt.

Er zijn heel veel verschillende soorten recht (bijv. familierecht, arbeidsrecht, belastingrecht, internationaal recht etc.) en vaak heeft een advocaat meer de functie van adviseur/consultant dan dat hij echt in een rechtszaal een geschil moet uitvechten. Zo ben ikzelf in het afgelopen jaar hooguit zes keer in de rechtszaal geweest in mijn toga! De rest van de tijd adviseer ik mensen van tevoren over bepaalde contracten, schrijf ik notities of processtukken, zoek ik moeilijke problemen van cliënten uit door de boeken in te duiken of met collega's te overleggen en nog veel meer.

Hoe word je advocaat?

Oja nog zo'n misverstand: Veel mensen denken dat je na de studie Rechten advocaat bent. Dat is niet zo. Als je afstudeert aan de universiteit, ben je jurist. Je kan daarmee heel veel verschillende banen krijgen bij bedrijven, overheid, universiteiten etc. Maar als je advocaat wil worden, ga je bij een advocatenkantoor werken als advocaat-stagiair en word je daartoe in de eerste drie jaar opgeleid.

Is de studie rechten saai?

Dat valt reuze mee. Rechten en (ongeschreven) wetten zijn van toepassing op alles in de samenleving en daarom zijn de vraagstukken juist hartstikke interessant. Maar... bij elke universitaire studie moet je veel lezen en dat vergt wel discipline. Ook is het juridische taalgebruik soms taai. Maar je hoeft de wetboeken niet uit je hoofd te leren; je moet alleen weten welke artikelen je zou kunnen gebruiken om een bepaald probleem op te helderen. Logisch denken is dus vooral belangrijk!

Wat zijn jouw tips voor de jeugd van Bonaire?

• Word eerst een wereldburger en kom daarna zeker terug naar je eiland!

Dus eerst: Ga van het eiland af om te studeren, geniet van je studententijd, reis, kijk bij verschillende culturen mee. Vervolgens: Je keert terug om te profiteren van je carrierekansen als eilandskind en 'to make a difference'.

• Neem je studie of carrière serieus en twijfel niet teveel. Kies een pad en ga er gewoon helemaal voor!

• Wees niet bang om fouten te maken. Wat is het ergste dat je kan gebeuren?? Leer van je fouten!!

**Gefocust,
ambitieus,
...zit het in je?**

We zoeken jong talent!

Wil je later jurist of advocaat worden? Als je rechten studeert of dat gaat studeren ben je alvast uitgenodigd om straks bij ons te solliciteren naar een baan of stageplaats. Er liggen hier prachtige carrièrekansen die jij met jouw kennis van het eiland als geen ander kunt verzilveren.

VanEps Kunneman VanDoorne is met 24 advocaten het grootste Nederlands-Caribische advocatenkantoor. Het kantoor is een dynamisch, internationaal georiënteerd kantoor met vaste wortels in de Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse samenleving met kantoren op Curaçao, Bonaire en Aruba. Het kantoor is geassocieerd met Van Doorne in Amsterdam, één van de grootste onafhankelijke Nederlandse kantoren van advocaten, notarissen en fiscalisten.

Graag tot snel!

VanEps Kunneman VanDoorne

CURAÇAO BONAIRE ARUBA AMSTERDAM

www.ckvandoorne.com

Eerste Hulp Bij Studiekeuze

En tweede. En derde...

Weet je nog niet welke opleiding bij je past?
Kom dan naar de beroepenbeurs voor studenten
in Bonaire of doe de studiekeuzetest op
www.INHolland.nl/studiekeuzetest

Kijk voor een overzicht van alle opleidingen op
www.INHolland.nl/opleidingen

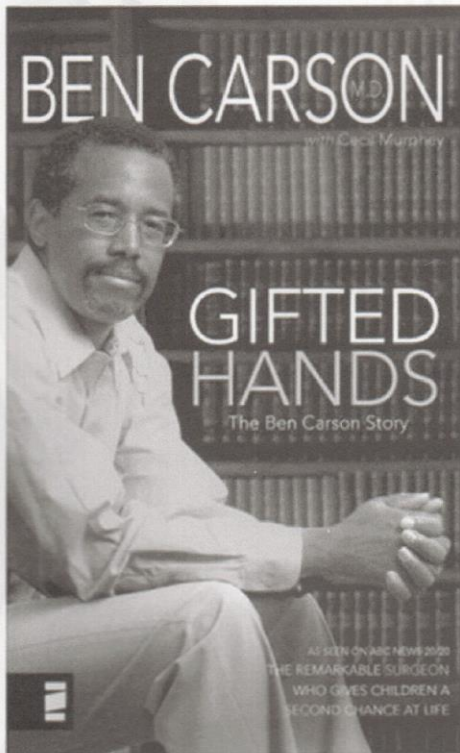
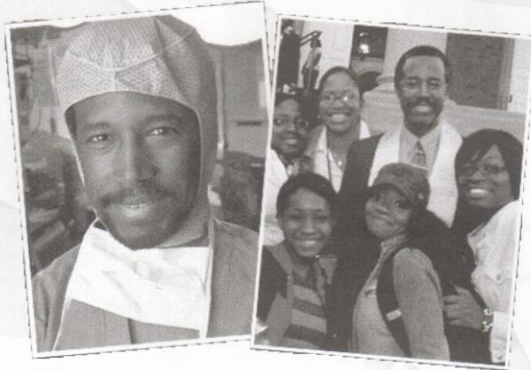
Hogeschool **INHOLLAND** Den Haag

BRENGT JE OP IDEEËN

YOU CAN ACHIEVE DREAMS, IF YOU ARE WILLING TO PREPARE TO RECEIVE THEM.

Dr. Ben Carson, the famous Chief of Pediatric Neurology at the world renown Johns Hopkins Medical Center has shown us how this is possible in his book and movie entitled Gifted Hands. Preparing to receive dreams is actually pretty easy, as we learn how Ben's mother changed his path from school failure and violent behavior to becoming one of the most famous physicians in the world, being the first to successfully separate twins joined at the head.

Ben's path to success began with his mom, who only had a 3rd grade education and couldn't even read at that time, making him turn off the TV and

reading two books each week from the public library. Ben was permitted to watch a few favorite TV shows each week and could choose any books of interest to him. Mom also stressed prayer and gratitude to God as the source of help Ben could always count on for guidance and support.

Ben's personal development and influence continue to inspire others to a sort of "yes we can" philosophy, including right here on Bonaire with a student English class reading assignment by long time dedicated SGB teacher, Artie De Vries, of Ben's Gifted Hands book which got rave reviews by students. Many expressed how powerful the influence of this book was upon them, saying such things as "this book is amazing", or "I never liked reading, but this book really opened my eyes".

The universe will conspire to deliver the realization of your dreams to you, but you must do your part. You must do the "prep" work to be capable of receiving and developing your dreams. The possibilities are endless and limitless and can start with gratitude for all good things and wisdom which have come your way till now; and continue with your asking for whatever guidance and help you need to carry your dreams forward.

studeren op z'n Rotterdams

Hogeschool Rotterdam
biedt jou een opleiding
in elke sector
met praktijkprojecten
en uitdagingen
binnen de wereldstad
Rotterdam.

Ervaar het zelf,
Overtref jezelf!

hogeschoolrotterdam.nl
overtref jezelf

Overzicht van alle bedrijven/ opleidingen/ instellingen die aanwezig zijn op de Studie- & Beroepenmarkt Bonaire 2009

Aruba

Universiteit van Aruba

Bonaire

ACM, Aviation Course and Maintenance NV
Brandweer
Divi Dive Bonaire
Ennia
FINEB, Finansiamentu di Estudio di Bonaire
FKPD, Fundashon Pa Kwido di Personanan Desabilita
FORMA, Fundashon pa Mañan
Fundashon Mariadal
Mangazina di Rei
Politie Bonaire
RBTT Bank NV
RSC, Regionaal Service Centrum
Scholengemeenschap Bonaire SBO
STINAPA
Telbo NV
TCB, Tourism Corporation Bonaire
Tempo
WEB, Water en Energiebedrijf Bonaire NV

Curacao

British American Books
FPI, Fundashon Planifikashon di Idioma
Frater Aurelio SBO
Kustwacht van de Nederlandse Antillen en Aruba
Maristella SBO
RK MTS
UNA: Universiteit van de Nederlandse Antillen

Nederland

Hogeschool INHOLLAND
Hogeschool Rotterdam
IB-Groep
ROCvA Gooi en Vechtstreek
Studiekeuze 123
Stenden Hogeschool
Universiteit Maastricht

Suriname

Stichting Polytechnic College Suriname

Met dank aan:
Flamingo Communications voor het drukken en mogelijk maken van het SBM Magazine 2009.*

- Banco di Caribe •
 - Erasmus Universiteit Rotterdam • Forma •
 - Hogeschool Inholland • Hogeschool Rotterdam •
 - Hogeschool Utrecht • MCB • RBTT bank • Telbo •
 - Van Eps Kunneman VanDoorne • WEB •
- voor het plaatsen van hun advertentie.

Commissie Studie- & Beroepenmarkt Bonaire
Postbus 194 Bonaire, Nederlandse Antillen

Tel.: (+599) 717 4318
Fax: (+599) 717 4518

www.banboneirubek.com
email: sbm@banboneirubek.com